?
Ἐπιδείξεις Ἰωάννου Χορτασμένου

Codex Vaticanus Graecus 1059.
Chartaceus, saec. XV,
ff. 598. Cm. 30x22.
Totus una eademque manu plerunque binis columnis scriptus, nempe Chortarmeni") (cf. subscriptiones f. 163v, 349v, 447v cf. 228) De Johanne Chortarmeno cf. Boll. "Byz. Zeitschr. XVII, 1908, p. 551).

Catalogus Codicum Astrologorum Graecorum Bruxellis 1910 Tom. 5. Mispot 3on — S. 64-70

Multae codici inserunt computationes a. 1404-1413 Constantinopoli factae. Prima pars a. 1412 descripta esse videtur (f. 152) "Ipsa librorum dispositio suadet ut ex diversis, credo quinque vel sex, codicibus quibus in illius astronomi penes fuerunt hoc volumen conflatum esse, tertio fere aut quarto saec. XV decennio, statuamus" (Usener: "Ad Historiam Astronomiae Symbola" Bonnae 1879 p. 3 sqq. qui codicem descripsit, nonnullaque ex eo protulit).

Libri quae in eo insunt plerique ad astronomiam potius quam ad astrologiam quam dicunt, iudiciariam pertineant, doctissimi viri vestigia secuti descriptionem accuratam huius libri damus praestantissimi, qui solus e. g. opus Theodori Melitiniotae nobis servavit.

Post duo folia membranacea, menologio quodam Graeco a bibliopega addita, sequuntur folia quatuor chartacea vacua, deinde f. 7 sq. tabulae astronomicae cum commentariis sine auctoris nomine (initium deesse videtur). e. g.
f. 7v. Ψηφοφορία παρεδοσιανῶν συζυγιῶν ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ϛλθ'. (1411 p. C. n.) κτλ.
F. 11v. Ψηφοφορία δευτέρων συζυγιῶν κατὰ τὰς Πτολεμαίου διατάξεις ἐφαρμοσθεῖσα τοῖς ἐν τῇ Συντάξει πρωτοτύποις μαθήμασιν ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ϛλιζ (1409 p. C. n.) κτλ.
F. 12r. Κανόνιον ὡρῶν ἐπάρσεων ἐφίσταται τὸν ὅδε κύκλον ἐπὶ τὸν διὰ Βυζαντίου παραλλήλου.
F. 12v. Ὑπόδειγμα τῶν τῶν πλοσεμαίων διάφορον λεγόμενον.
F. 14v. Ψηφοφορία παρεδοσιανῶν συζυγιῶν ἐπιτελουμένων κατὰ τὰς Πτολεμαίου διατάξεις ... μαθήμασιν ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ϛλιδ (1410 p. C. n.) κτλ. et multa similia. Ultima tabula f. 17 est anni ϛλκγ' (=1415 p. C. n.)
F. 16v. Τάβελλα κατὰ τοὺς Μελιτινιώτου παράδοσιν. (F. 17v. 18 vacua sunt).
F. 19. In marginibus hic supra et infra rubro pigmento Κοσμικὰ δὲ Μαρτὶ βαρίδιον. Interponitur versus: "Ἀναβ Μαρτὶ Κοσμικὸ χαρακτήρ.

(ἀνάδοσιν)

Deinde titulus:
Πιττάκια ἐνδόξου παρὰ ἀοιδίμου βασιλικοῦ ποιήματος περὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, γραφὲν ἐν Κίοσι τῶν ἐσπερίων ἀρχιερέων(sic) καὶ συγκελλικῶν ἀρχόντων, πολλῶν χίλια ἐξακοσίων καὶ ἀναριθμήτων δωρεαλίων, ἀποδοθεὶς πρὸς χειρῶν τινος φοναχοῦ πατάλικος τῶν μονῶν Πελοπονήσου, τὰ τῶν ἀρχοντικῶν τέχνων πανίφραν καὶ ἀνίβιαν ἀπονασθέν τὸ πάθος. – Editum in Catal. V, n. I. p. 108 sqq. – p. 124).
F. 22. Ἰωάν φοναχοῦ τοῦ Ἀρχυρῶ ᾠδὴ παλαιὰ ἀναριθμήτοις τυγχάνουσα εἰς τὸ ὑψηνοῦφον ἐπὶ χωρεφία (sc. Ptolemaei) πρῶτα ᾠδὴ τῶν ἐπιπλέων καταχρεαφῶν τῶν οἴνου φύσις. Adduntur f. 22v–23, τοῦ αὐτοῦ ᾠδὴ ἀναριθμήτοις. F. 24–25 vacuae sunt. – F. 26. Περὶ τῶν καθ' ἑβδομάδα δεκάφωνα παραγγέλλοντα ὀκταήχων.
F. 26v. Ψηφοφορία συνοδικῶν ἐνδυκικῶν ὑμνῳδιῶν κατὰ Ἥρων. Cum tabulis, De anno ϛλιβ' (=1409 p.C.n.) agitur.
F. 29. vacat. – F. 30. Μελῳδὸν διάδοχοι πλάτωνος ὑποτίνων τῶν ἀρχαιοτέρων ἐπῳδῶν, cum scholiis.
F. 34v. Μελῳδὸν βιβλιόφρον εἰς τὰ ἔξω τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἀρχαιοτέρων ὑποτυπώσεων – Des. f. 61v, Τέλος Μελῳδῶν – Cf. cod. Venet. 4, f. 171 f.
F. 62. Ἰωάννου Ἀδριανοῦ τοῦ Φιλοπόνου καὶ Ἀδριανοῦ(sic) περὶ τῶν τοῦ ἀρχαίου χρόνου, τί τῶν ἐν αὐτῷ καταχρεαφῶν ἐναρμονοῦται. – Incert. f. 66, Ἰωάν φοναχοῦ τοῦ Ἀρχυρῶ ᾠδὴ. – Cf. cod. Flor. 10. f. 279 (Catal. I. p. 39 n. 1)
F. 70. Ἰωάν φοναχοῦ τοῦ Ἀρχυρῶ φίδολον καταστικτὸν ἀρχαιοδιδοῦ ὀργάνου.
F. 74. Περὶ τῶν τοῦ ἀρχαίου χρόνου μέλῳδον ἐνδόξου πρὸς τὸ σαφέστερον καὶ συντομώτερον.
F. 76. Μέλῳδον τῶν τῶν ἀρχαιοτέρων ἀρχῶν πρὸς τὸ σαφέστερόν τε ἀφηγουμένου ἐνδιδόμενον.
F. 78. Ἰωάν φοναχοῦ τοῦ Ἀρχυρῶ πραγματεία περὶ καινοῦ ὀργάνου συνοδικοῦ καὶ παναθηναϊκοῦ, μετακοιδεῖσα ἀπὸ τῶν ἐπὶ Ἀντάλφου χρόνων πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴ καὶ πρὸς τὴν διὰ Βουλγαρίας φωνηφωνίαν. Ἐπὶ δὲ χρόνων ἀρχῶν ἐχόντων τὸ ϛωοϛ' ἔτος (1368 p.C.n.) ἀπὸ τῶν τοῦ κόσμου χρόνων.
F. 80. Τοῦ αὐτοῦ πραγματεία περὶ καινοῦ συνοδικοῦ καὶ παναθηναϊκοῦ. – Interponuntur f. 85v. Ἀνωνύμου Πτολεμαίου κατὰ τῶν κυδωνιῶν ἀπόκρισις.
F. 89v. Θέσις ἐνιαυτῶν ἐξαγόντων αὐτὸ τοῦτο τὸ βιβλίον τῶν Πτολεμαίου Συντάξεως.
F. 90. Καινὸν ὑμνῳδὸν ἐναρμόνιον ἄρχεται ὁ ὄδε ἐνιαυτός. Sequuntur opuscula varia et tabulae astronomicae, inter alia:
F. 91v. Ψηφοφορία τῶν αὐτῶν παναθηναϊκῶν συνοδικῶν κατὰ τὸν Πτολεμαίου διατάξεις τῶν Συντάξεως.

ἐνιαυτὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

F.93. Ὑπόδειγμα συμφωνῶν τῶν κατὰ τὸν Ζωδιακὸν μετὰ τῶν Ἀρχαίων καινῶν.

F.97. Ψηφοφορία καινοειδεστάτων σημείων ἐκδοθεῖσα ἐν ἔτει ϛϡιθ' (1410).

F.108v vacat. – F.109 Σχόλια διάφορα παρμαίτεια κατὰ ἀστρονομικὰ ἐκδοθέντα

Inscript. f.112v, Σχόλια παρμαία κατὰ στοιχεῖον τὸ θεῖον. Interalia capitula

F.115: τεθήσονται κατὰ διαφόρους τοὺς ὅρους τὸ θεῖον.

F.116 Καλόν ἐστι ἀναπτυκτοειδὲς ἔχον ζώδια et aliae tabulae cum scholiis et annotationibus.

F.123. Καλόν περιέχον τὸν χρόνον τῶν ἐπιστάντων βασιλέων ἀρχόμενον ἀπὸ πάντων κόσμου. Ultimi Imperatores quorum anni adnotati sunt, sunt Θεόδωρος Λάσκαρις ὁ σοφώτατος καὶ Μιχαὴλ Παλαιολόγος ὁ ἀ. (1282), sequuntur deinde nine annis regnorum quinque ~~alii~~ alii quorum noviissimus est Μανουὴλ ὁ Υωάννου Παλαιολόγος. (1391–1425) – F.123 adnotatur: Ἐφευρεθὲν τὸν ἔνδον τῷ χρονικῷ ἀναγραφῷ ἐπὶ τοῦ παρόντος καιροῦ οὐκέτι μὴν ἔχει συναγαγόντας τὰς ἱστορικὰς, ἀλλὰ μόνον βιβλιοχόοι διάφορα βιβλία πολλὰ ἀξιόπιστα συνεφόρησαν ἀπὸ τῶν τῶν χειρογράφων ἐπιγράφων, ἔπειτα δὲ ὑφῶ ἐπιδοκιμάσθησαν πάντα καθ' ἕκαστον ἀριθμῶν ἐφεξῆς συμφωνοῦντα τοῖς παραδόσεσι Πτολεμαίου τὸ θεῖον, Ἑκάστου τὸ Ἀβιζαλήδου τὸ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου τὸ Μιτοχίου, πρὸς τὸ μεγάλον σανιδάριον τὸ Μελισσηνοῦ. οὗτοι γὰρ πάντων ἐπιχειρήσαντες τὰ ἀρχαῖα ἐκ τῶν ἐκεῖ χρόνων ἐκφορὴ βιβλιοθήκας εἶδον ὅτι μετὰ εὐθυμίας τοὺς μεγάλους Λογοθέτους, οἱ δὲ ἀπὸ παραδόσεως παρμαίας ἐκκλησιαστικοὶ ἀνδρῶν τὸ δὲ χρῆσθαι τοῖς ἐπιδοκιμασθεῖσι.

F.125v. Καλόν ἐστι τὸ πρὸ ἔτους ἡ δεκάς τῶν ἔτων τοῦ ἑκατὸν ἐκεῖ δὲ διὰ βυζαντινὰ παραδίδοται. et aliae tabulae astronomicae.

F.133. Ψηφοφορία χρήσιμον πρὸς τὸ ἔδιον γνωρίζειν καλῶς ἔτη τοῦ ἡλίου ἀκριβῶς ἐξεύρεσις ἐ (a.1356).

F.135. Σχόλια κατὰ περιαυξήσεις τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄστρων τῶν μεγάλων Ζωδιάκων.

F.135v. Κλαυδίου Πτολεμαίου ἐκ τῶν μεγάλου Ζωδιάκου περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων et alia excerpta e Ptolemaeo cum scholiis. Inserunt quaedam ex scriptoribus recentioribus. e.g. f.136 Τὸ δοκεῖ τῶν ἐξ κύκλων τοῦ μεγάλου Λογοθέτου (i.e. Metochitae). F.141v vacat.

F.142. Τὸ αὐτὸ σοφοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου περὶ τῶν μεγάλου τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνου et alia excerpta ex Ptolemaeo cum scholiis; Hipparchus saepius nominatur.

ἀποδοῦναι

F. 149 Computatio in annum ϛλιβ (=1412) instituta. In schol. marginis, f.
F. 150 legitur: Υπολόγου τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν ϛωνγά (1353).
F. 151. Ψηφοφορία πανσελήνων καὶ ἡλιακῶν ἐξαιρέσεων τῶν τῶν ἐνεστώτων κατὰ τὴν κίνησιν τῶν ἀστέρων ἐκλείψεων quae a. m. ϛφνβ' Phamenoth d. 27 vel. mart. 23 accidit ὑπομνήματα τοῦ διὰ σταυροῦ δάκτυλον ὁ κύριος ἡμῶν Θεὸς ἡμῶν Χριστὸς ὁ ἐν ἁγιοσοφίαις ὁμιλήσας. [Usener]. Adnotatiolia.
In margine f. 152, legitur: Ἰστέον ὅτι ἐπὶ τῶν καθ' ἑξῆς τοιούτων χρόνων καθ' οὓς ἐγὼ ταῦτα γράφω, ὁ παρὼν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ϛλιβ (1412) οὐ χρὴ λαμβάνειν ἐν πολλοῖς ἀκριβείᾳ κτλ.
Sequuntur ff. 154-162 tabulae astronomicae cum commentariis.
F. 163 Κλαυδίου Πτολεμαίου γεωγραφικῶν ὀκτὼ βιβλίων πίναξ et Τίτου Διαδίμου γεωγραφία χωρογραφίας et alia geographica. In mrg. inferiore F. 163, subscriptio: Κεφάλαιον χειρόγραφον τοῦ Χορταρίου.
F. 202-204 vacua sunt.
F. 205 Γαλανοῦ φιλοσόφου περὶ ἡδονῆς βιβλίον πρῶτον περὶ τοῦ λόγου ἐπιστήμης, ἐν ᾧ περὶ πάντων πάθη κεφάλαια.
Inscr. f. 210: Μαξίμου ἱερομονάχου τοῦ ὁσιοκαλογήρου ἐξήγησις εἰς τὸν ἱερὸν ὑμνῳδὸν Δαβὶδ περὶ τῶν πάθη
In mrg. f. 212, schol. ἐν τῷ τοῦ Γαλαβιανοῦ κυροῦ Νικήτα τοῦ Σκύθου περὶ τῶν πάθη.
Sequuntur f. 217-218, tabulae duae. — F. 218ᵛ vacat.
F. 219. Γαλανοῦ φιλοσόφου περὶ τῶν πάθη ἐκλογὴ αἰτιολογία.
Altera pars eiusdem opusculi. — F. 224-227 vacua sunt.
F. 228. In mrg. sup., monocondylion: Γν. ὁ Χορταρίου
Deinde titulus τὸ σοφωτάτου λογιωτάτου μεγάλου σαμεδαρίου διδασκάλου τῶν διδασκάλων τῶν ἀγαθῶν μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ ἀρχιδιακόνου τοῦ μακαρίου βασιλικοῦ κλήρου περὶ Θεοδώρου τοῦ Μελιτινιώτου ἀστρονομικῶν βιβλίων ἡ πρώτη ἀστρονομία. F. 228 incipit prooemium; f. 229 index vigiti quinque capitulorum libri primi. — F. 255ᵛ-257 vacant. Initium libri II deerrevidetur. — F. 258, Titulus in mrg. super. evanidus ... ἀρίστου ἀστρονομίας. Saepius citantur Ptolemaeus (ὁ Σοφωτάτος passim et e.g.
f. 294: Κλαυδίου Πτολεμαίου πόρδιν τῶν ἀνιβῶν περιοδικῶν κλίσεις Σελήνης συζυγίας ἐπιστάλεισθαι ἀπὸ τῶν ἐκεῖ Σοφωτάτου ἐκδοθέντων), Theo Alexandrinus
(f. 261ᵛ: Θέωνος Ἀλεξανδρέως κανὼν προχείρου κανόνος τῶν ἀστρονομίας παράδοσις;
ff. 262ᵛ, 270 et 274: Περὶ τῶν κατὰ μῆνας τῶν Σελήνης, et τῶν πέντε κανόνων κατὰ μῆνας ἀστρονομίας;
ff. 277ᵛ, 301ᵛ et 312ᵛ: Πρόχειροι κανόνες)

(ἀναδρομῶ)

F. 315 vacuum ert. Deinde requitur capitulum quo aetas Melitiniotae definitur: Ψηφοφορία συνοδικῶν ὑμνῳδιῶν γενομένη ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους (1347) μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν φησὶ Λόγος β'. Inc. Ἀπὸ τῶν πρὸς ἀναστὴ παραγωγῶν ἔτυχεν τὴν ἐπιστήμην ἐν τῷ ἑξακισχιλιοστῷ ἑκατοστῷ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ (1346) κτλ.

F. 349, rubro pigmento. Τέλος δευτέρου τοῦ βιβλίου.

Deinde: Καὶ τοῦτο χειρίσθεν ὑπὸ Χορτασμένου.

F. 350. Τοῦ μεγάλου σαμουήλ βιβλίον τῶν διδασκάλων ἐν ἀρχῇ τοῦ μαγίστρου κυροῦ Θεοδώρου Μελιτινιώτου ἀρχιεπισκόπου βιβλίον ἢ τίνα ἄλλον(?) ψηφοφορίαν κατὰ πέρας διάταξιν. Post proemium requitur index capitulorum, quorum primum ert f. 350v. Προδιάδηλον ὁδοσχεδὸν τῶν ἐφεξῆς προσωποῦσθαι. Sequuntur tabulae astronomicae (f. 352-424), deinde alia capitula usque ad vicesimum quintum: Ἐπίλογος

F. 447, subscriptis rubro pigmento: Κεφάλαιον χειρίσθεν ὑπὸ Χορτασμένου.

F. 448 vacuum ert. – F. 449-479. Tabulae astronomicae, scilicet nardia ἀναφορῶν τῶν ἡλίου.

F. 482. Μέλδος τῶν λατινικῶν τῶν κανόνων ἐνδόξου παρὰ τοῦ παπυτυχιοτάτου πρωτοδιαβεζίου τοῦ Χρυσολυρᾶ [sic] Dehir tabulis cf. Usener l.c., p. 6. n. 1.

F. 489v-492 vacua sunt. Sequuntur tabulae quarum ultima ert (f. 512): Ὑψωνα κατὰ τὸ ἀτιὰ ἔτος (1378) – p. 512v-515 vacua.

F. 515. Ψηφοφορία κανονικῶν συνοδικῶν ὑμνῳδιῶν τυχόντων κατὰ τὴν ἐν προχείρῳ κανόνι τῷ Θείνου διάταξιν γενομένη ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ϛ ἀτιὰ (1410) μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν, φησὶ κατὰ Ῥωμαίους Μαρτίου, κατὰ δὲ Ἀλεξανδρεῖς Φαμενὼθ κδ'. – F. 523 vacuum

F. 524. Ψηφοφορία κανονικῶν συνοδικῶν ὑμνῳδιῶν τυχόντων ἀποδίκτων Στεφάνου μεγάλου φιλοσόφου τοῦ Ἀλεξανδρέως καθολικοῦ διδασκάλου, ὃς ἐν παλαιοῖς ἀνεκφώνοις ὑμνεῖται. οὗτος ὁ Στέφανος ὁ ὑπὲρ ἡμῶν Ἡρακλείου βασιλεύων, ὁ τὸ Ἑλληνικὸν πρόχειρον διανακρίνας οἰκείοις ἀποδίκτοις [ὁ τῶν παραδόξων χρυσοποιΐαν ὑμνεῖτο τὸ ὁρῶ ἐξηκριβῶν (verba minio oblita)], ὁ τὸ περὶ μωαμὲθ τοῦ θεομίσους τε καὶ ἀσεβοῦς συγγράμμα θεμάτιον [προσωπῶν τοιούτοις ἐκπροσώπου χρόνοις περὶ τῶν αὐτοδυναμίας καὶ οὐ θεοῦ ἐπιθέσεν, κατάδικον (Ἀπὸ Φιλίππου μὲν ἔτους τοῦ παλαιοῦ χρόνου ἔτη πεντακόσια πλβ' = a. 618 p. C. n.).

F. 529. Τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ κύκλου τοῦ ἑξάγωνον τῶν ἐξόντων

ἐνδοῦ

F. 529v. Τοῦ αὐτοῦ Στεφανοπιδοσόφου μεγάλου διδασκάλου μετεωρολογία συνοπτικῶς συγκειμένου ὃν οὐκ ἔστι παρόν ἐν ἀποδείξεσι μεταδοῦναι. — F. 531v vacuum.(1)

F. 532. Ἀριθμοὶ εἰδικοὶ τῶν μεθόδων τῶν ἀδιανοήτων ἐκδεδομένοι μετὰ ἀποδείξεων et alia capitula astronomica brevia. — F. 539v vacuum.

F. 540–544. Tribus columnis divisa: prima inveniuntur Θεωνίου περὶ συνόδου et παρανατελλόντων, secunda Ὑπόδειγμα συνόδου Θέωνος, tertia Μελιτινιώτου ἀπόδειξις παρανατελλόντων

F. 545 Κλαυδίου Πτολεμαίου τοῦ μεγάλου περὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν περιόδων Ἡλίου καὶ Σελήνης συγγραφὴ ἐπιτετμημένη· ἀλλὰ μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν Συντάξιν ἑρμηνευθεῖσα κατὰ πάλαι διὰ τοῦ Μελιτινιώτου. Excerpta astronomica cum exemplis et scholiis [excerpta sunt ex Theodori Melitiniotae tribiblo P. II, f. 294–306, huius codicis (Usener)].

F. 555. Exempla proferuntur scriptoris ipsius libri ab anno ϛλιγ' (1404) usque ad annum ϛλιβ (1412).

Item f. 557v legitur: Συνοδικὴ συγγραφὴ τοῦ ϛλιβ ἔτους συναγωγεῖσα, et f. 559: Παρανατελλοντικὴ συγγραφὴ τοῦ ϛλιβ ἔτους ἀναγεγραμμένα. Sequuntur aliae plurimae computationes ad eundem annum ϛλιβ pertinentes. — F. 583 incipiunt computationes anni ϛλιγ (1413).

F. 586v subscriptio rubropigmento: Ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ, κθ' δὲ ἐφέτους τοῦ γραφέντος βιβλίου φιλοπόνου ἀνεφανεν ἡ ἀνεμφίλοιδος τῶν ἀριθμῶν διὰ πλείστων ἀποδείξεων· τὰ δὲ πλείω τῶν νῦν περιττά· εἰδοποιοῦσαν γὰρ ἀριθμῶν μόνον ὁποῖον μεταγραφέντα. — Sequitur f. 587 sqq.: Ψηφιφορία τῶν ἐκλείψεων τῶν ἡλίου τῶν γινομένων συνταγὲν βιβλ. κατὰ ἡμέρα ε' τοῦ ϛλιβ ἔτους (1412)

F. 591. Ψηφοφορία ἐκλείψεων τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸ ϛλιβ (1412) ἔτος μετὰ φυσικῶν βιβλ. ἡμέρα κατὰ Φιλιππίαν ε' ϛ etc., aliaeque computationes usque ad finem libri, f. 598v.

(1) Sequitur altera codicis pars in diversa charta ab eodem librario [i.e. Joh. Chortaremeno] scripta eaque diversi argumenti. . . . Neque enim solum ex antiquioribus astronomiae auctoribus excerpta ille composuit, sed etiam ipse ad illa exempla singulorum annorum 1404–1413 computationes astronomicas instituit. (Usener.)